

spoluvlastníků nakládá s celou věcí nebo jakoukoliv její hmotnou částí, jsou spoluvlastníci oprávněni zakročit proti němu žalobou zápůrčí k obhájení svobody svého spoluvlastnického práva (§§ 361, 828, 829, 833, 523 obč. zák.). Tak tomu bylo v případech řešených v rozh. č. 6015, 7050, 10988 Sb. n. s., na něž odvolací soud poukázal, neboť tam šlo o hmotné nakládání spoluvlastnickou nemovitostí.

Avšak ze zásady, že spoluvlastník může dle libosti nakládati se svým ideálním podílem, plyne, že může k němu zřídit i poživací právo (arg. §§ 1255 a násl. — srov. Rouček-Sedláček: Komentář II u § 510 obč. zák., str. 887), t. j. právo výkonu užitkových a správních oprávnění příslušejících spoluvlastníku, jenž poživací právo zřídil (Klang I/2 u § 509 obč. zák., str. 398 pod 3 b]). Z téže zásady plyne, že spoluvlastník může svoji disposiční moc spoluvlastnickým podílem omezit zákazem zcizení (Klang II/1 u § 829 obč. zák., str. 864 pod 3).

To, že na jedné ideální části nemovitosti vázne zákaz zcizení, nepřekáží tomu, aby nebylo vyhověno žalobě vlastníka ideální části tímto zákazem nezatížené o zrušení spoluvlastnictví dražbou (Rouček-Sedláček: Komentář II u § 364 c] obč. zák., str. 264 pod 12 a rozh. č. 669 Úr. sb.). Stejně nepřekáží žalobkyni v žádání zrušení spoluvlastnictví to, že je spoluvlastnický podíl žalované Ludmily G. zatížen právem poživacím, neboť jinak by mohl každý spoluvlastník zmařit rozdělení spoluvlastnictví zatížením svého podílu (srov. Klang II/1 u § 830, str. 868, rozh. č. 10699 Sb. n. s.). Je přisvědčiti žalobkyni, že knihovní břemena, která — vyjma zákaz zcizení (srov. Rouček-Sedláček: Komentář II u § 364 c) obč. zák., str. 265 pod 14) — zůstanou nedotčena dražbou provedenou podle § 352 ex. ř. a §§ 272 až 280 nesp. pat., mohou mít v zápětí snížení hodnoty společné nemovitosti, není však pochyby, že toto snížení hodnoty má nésti ten spoluvlastník, jehož podíl je zatížen břemenem snižujícím hodnotu nemovitosti (rozh. č. 4029 Gl. U. n. ř.).

Podle toho, co bylo výše uvedeno, nezasáhli nijak do spoluvlastnického oprávnění žalobkyně (§ 828 obč. zák.) ani žalovaná Ludmila G. tím, že zřídila k své ideální polovici spoluvlastnické doživotní právo poživací žalovanému svému manželu a zavázala se podíl ten nezcižiti, ani žalovaný Dr. Jan G. tím, že v jeho prospěch je vloženo v pozemkové knize právo požívání a zákaz zcizení na spoluvlastnickém podílu Ludmily G.

### Čís. 17136.

Zaměstnanci státních drah, jehož platové a služební poměry byly upraveny zvláštní služební nebo pracovní smlouvou a na něhož se proto nevztahovalo vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n., nevznikl nárok na úpravu pense podle zákona č. 70/1930 Sb. z. a n. a § 22, odst. 1, vlád. nař. č. 96/1930 Sb. z. a n., třebaže bylo jedním z dekretů upravujících jeho plat stanoveno, že se má platová a pensijní základna posuzovati podle smyslu úprav u zaměstnanců státních drah.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1938, Rv I 1408/37.)

Žalobu, kterou se žalobce, inspektor drah ve výslužbě, jenž byl na základě schválení bývalého ministerstva železnic ve Vídni výnosem ze dne 4. března 1907, č. j. 6531/13, jmenován s platností od 1. dubna 1907 dekretem místní dráhy Německý Brod—Tišnov z 15. dubna 1907 definitivním úředníkem společnosti provozující řečenou dráhu, domáhá na žalovaném Česko-Slovenském státu, aby uznáno bylo právem, že žalobce má jako inspektor uvedené zestátněné dráhy nárok na úpravu odpočivných požitků podle § 12, odst. 1, písm. b), zák. č. 70/1930 Sb. z. a n. zamítly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

#### d ů v o d ů:

V § 12 zákona č. 70/1930 Sb. z. a n., kterým se upravují odpočivné a zaopatřovací platy některých státních a jiných zaměstnanců a učitelů, jakož i pozůstalých po nich, byla vláda zmocněna, aby užila zásad tohoto zákona i na zaměstnance, kteří nepatří pod služební pragmatiku, tak zejména podle prvního odstavce § 12 právě uvedeného zákona, písm. b) na pensisty drah zestátněných, k nimž podle nesporného přednesu stran patří i žalobce. Za podmínku užití zásad zákona č. 70/1930 Sb. z. a n. bylo však v druhém odstavci § 12 téhož zákona ustanoveno, že by se byl na zaměstnance a pozůstalé uvedené v prvním odstavci § 12 vztahoval zákon č. 103/1926 Sb. z. a n. po případě předpisy vydané podle § 210, odst. 1, zák. č. 103/1926 Sb. z. a n., kdyby k odchodu zaměstnance do výslužby nebylo došlo buď před účinností právě zmíněných předpisů, nebo sice po jejich účinnosti, avšak podle § 16 zákona č. 286/1924 Sb. z. a n. obdobou jeho § 13, nebo před účinností předem vzpomenutých předpisů. K provedení § 12 zák. č. 70/1930 Sb. z. a n. došlo ustanovením § 22 vládního nařízení č. 96/1930 Sb. z. a n., do něhož byla pojata i podmínka stanovená ve druhém odstavci § 12 zákona č. 70/1930 Sb. z. a n. pro použití zásad zákona č. 70/1930 Sb. z. a n. Stalo se tak tím, že jako podmínka použití zásad zákona č. 70/1930 Sb. z. a n. bylo stanoveno, že by se na zaměstnance státních a zestátněných drah bylo vztahovalo vládní nařízení č. 15/1927 Sb. z. a n., které bylo vydáno podle § 210 zákona č. 103/1926 Sb. z. a n. Odvolací soud správně dolíčil, že na žalobce by se toto vládní nařízení nebylo mohlo vztahovati, ani kdyby byl býval pensionován za jeho platnosti, ježto byl zaměstnancem zestátněné dráhy na zvláštní smlouvu a ježto tito zaměstnanci byli podle pátého odstavce § 1 vládního nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. z platové úpravy podle tohoto vládního nařízení vyloučeni. Že žalobce byl u místní dráhy Německý Brod—Tišnov ustanoven na zvláštní smlouvu, jest dokázáno dekrety, kterými byl u této dráhy upravován jeho plat, tak zejména dekrety ze dne 15. dubna 1907 a ze dne 18. března 1921, z nichž v prvním bylo zvláště vytčeno, že pro ustanovení žalobce u jmenované dráhy platí podle svého smyslu (sinngemäss) normativní usta-

novení služebního řádu (služební pragmatiky) resp. stanovy pensijního fondu c. k. rakouských drah, v druhém pak bylo uvedeno, že se služební poměr žalobců bude na základě dohody s ministerstvem železnic posuzovati dle norem platných pro zaměstnance československých státních drah, t. j. dle zákona ze dne 7. října 1919, č. 541 Sb. z. a n. a prováděcího nařízení ministerstva železnic ze dne 16. února 1920, č. 44327, pokud se týče dle služebního řádu pro zaměstnance státních drah. Z těchto dekretů jde najevo, že služební poměr žalobců k místní dráze Německý Brod—Tišnov byl pro jeho osobu zvláště upraven a že zejména pro jeho platové nároky a pensijní nároky byla stanovena zvláštní platová a pensijní základna. I když se to stalo tím, že se tato základna měla posuzovati podle úprav u zaměstnanců státních drah, nezměnilo se tím nic na zvláštnosti platové úpravy určené pro žalobce v těchto dekretech a zejména v dekretu ze dne 15. dubna 1907, podle něhož jich bylo užití podle jejich smyslu (sinngemäss), neboť povšechným označením základny pro budoucí platovou a pensijní úpravu u žalobce bylo se vyvarováno obšírnosti smlouvy, která by byla povstala, kdyby se základna této úpravy byla i v jednotlivostech vypočítávala. Žalobce zůstal zaměstnancem na zvláštní smlouvu i poté, kdy byla místní dráha Německý Brod—Tišnov zestátněna zákonem č. 156/1925 Sb. z. a n. Nebyloť zjištěno, že by se něco změnilo na jeho služebním poměru. To mělo v zápětí, že žalobce byl podle pátého odstavce § 1 vládního nařízení č. 15/1927 Sb. z. a n. vyloučen z platové úpravy tímto vládním nařízením zavedené pro zaměstnance státních drah, a že proto není oprávněn dovolávati se pro úpravu svých pensijních nároků ustanovení § 22, odst. 3, vládní nař. č. 96/1930 Sb. z. a n., které úpravu tu činí závislou právě na tom, že u zaměstnance domáhajícího se úpravy pense podle § 22, odst. 3, vládní nař. č. 96/1930 Sb. z. a n. bylo by bývalo přípustné užití ustanovení vládního nařízení č. 15/1927 Sb. z. a n. O nějaké zákonné ustanovení nelze tudíž opřít žalobní nárok. Pro žalovaného nevznikl však ani smluvní závazek upravit žalobcovu pensi podle § 22 vládní nař. č. 96/1930 Sb. z. a n. Jak již bylo svrchu vloženo, zůstal žalobce i po zestátnění místní dráhy Německý Brod—Tišnov zaměstnancem se zvláštní služební smlouvou, která mu zaručovala úpravu jeho pense podle ustanovení platných jinak o zaměstnancích státních drah. Žalobcův nárok na úpravu pense třeba proto porovnat jen s pensijním nárokem těch zaměstnanců státních drah, kteří jsou ustanoveni zvláštní smlouvou, nikoli s pensijními nároky jiných zaměstnanců státních drah. Zaměstnancům státních drah na zvláštní smlouvu, pro které neplatilo podle pátého odstavce § 1 vládního nařízení č. 15/1927 Sb. z. a n. toto vládní nařízení, nevznikl nárok na úpravu pense podle zákona č. 70/1930 Sb. z. a n., ježto tomu brání ustanovení § 22, prvního odstavce vládního nařízení č. 96/1930 Sb. z. a n. Smluvní nárok žalobcův na úpravu pense nejde dále než u těchto smluvních zaměstnanců státních drah, a proto pro žalovaný Česko-Slovenský stát ne-

vznikla ze zvláštní smlouvy žalobcovy povinnost upravit jeho pensí jinak, než se to musí státi u zaměstnanců státních drah na zvláštní smlouvě. Že by žalovaný byl této své povinnosti nedostál, nebylo ani tvrzeno.

### Čís. 17137.

**Dal-li kupitel prodávati zboží k dispozici pro vady, které odůvodňují zrušení tržové smlouvy podle § 932 obč. zák. a odmítl-li prodávatel nepřevzetí toho zboží, jde na vrub prodávatele, bylo-li zboží u kupitele prodáno v exekučním řízení.**

**Přes uvedenou nemožnost vrátiti koupené zboží je kupitel oprávněn žádati zrušení tržové smlouvy a vrácení tržové ceny, musí však místo zboží vrátiti jeho peněžitou hodnotu podle zásad §§ 877, 1435 obč. zák.**

(Rozh. ze dne 14. prosince 1938, Rv I 1555/37.)

Žalobce sjednal se žalovaným dne 6. září 1932 kupní smlouvu, podle níž koupil od žalovaného jednak obchod s vínem (vinný sklep), jednak různé předměty a zásoby, jež se nalézaly ve vinném sklepě v domě č. p. 405 v P., a to likérové tresti za 16.800 Kč, víno za 26.950 Kč, sudovinu za 12.300 Kč, motorovou řezačku za 1.900 Kč, láhve za 3.000 Kč, police a stojany za 5.000 Kč, tři filtry na víno za 2.500 Kč, jednu zátkovačku za 1.000 Kč, jednu decimální váhu za 500 Kč a jeden kotel za 6.000 Kč, tudíž celkem za 75.950 Kč. Při tom bylo ujednáno mimo jiné, že veškeré zboží a předměty, o něž jde, jsou prvotřídní kvality a plnohodnotné. Tvrdě mimo jiné, že žalovaný nesplnil žádnou z ujednaných podmínek, ačkoliv mu žalobce zaplatil na tržovou cenu již 50.000 Kč, zejména že koupené zboží není vymíněné jakosti, ježto víno je zoctovatělé, nepoživatelné, likérové tresti z části nepotřebné a bezcenné, z části méněcenné, sudy z části bezcenné, z části méněcenné, koupený kotel je vlastně destilační aparát, který nebyl ani hlášen žalovaným a který byl žalovaným tajně postaven, takže byl žalobci, když to oznámil důchodkové kontrole, zabaven a prohlášen za propadlý, dále že oznámil žalovanému své námitky proti kupní smlouvě s ním sjednané, zejména že mu oznámil i vady věcí od něho koupených a že dal žalovanému k dispozici celý obchod se vším zbožím, když zjistil, že dodané zboží jest bezcenné a zdraví škodlivé, domáhá se žalobce na žalovaném žalobou podanou dne 21. února 1933, aby bylo uznáno právem, že se prohlašuje za zrušenou shora uvedená tržová smlouva, že žalovaný jest povinen to uznati, uvedené předměty zpět odebrati a zaplatiti žalobci 50.000 Kč s přísl., a dále že předměty, o něž jde, vyjímaje kotle, nejsou již v žalobcově držbě, ježto byly exekučně prodány, a že kotel byl zabaven pro pohledávku žalobcova věřitele. Nižší soudy zamítly žalobu v podstatě z toho důvodu, že se žalobce nemůže domáhati zrušení smlouvy podle § 932 obč. zák., poněvadž ne-